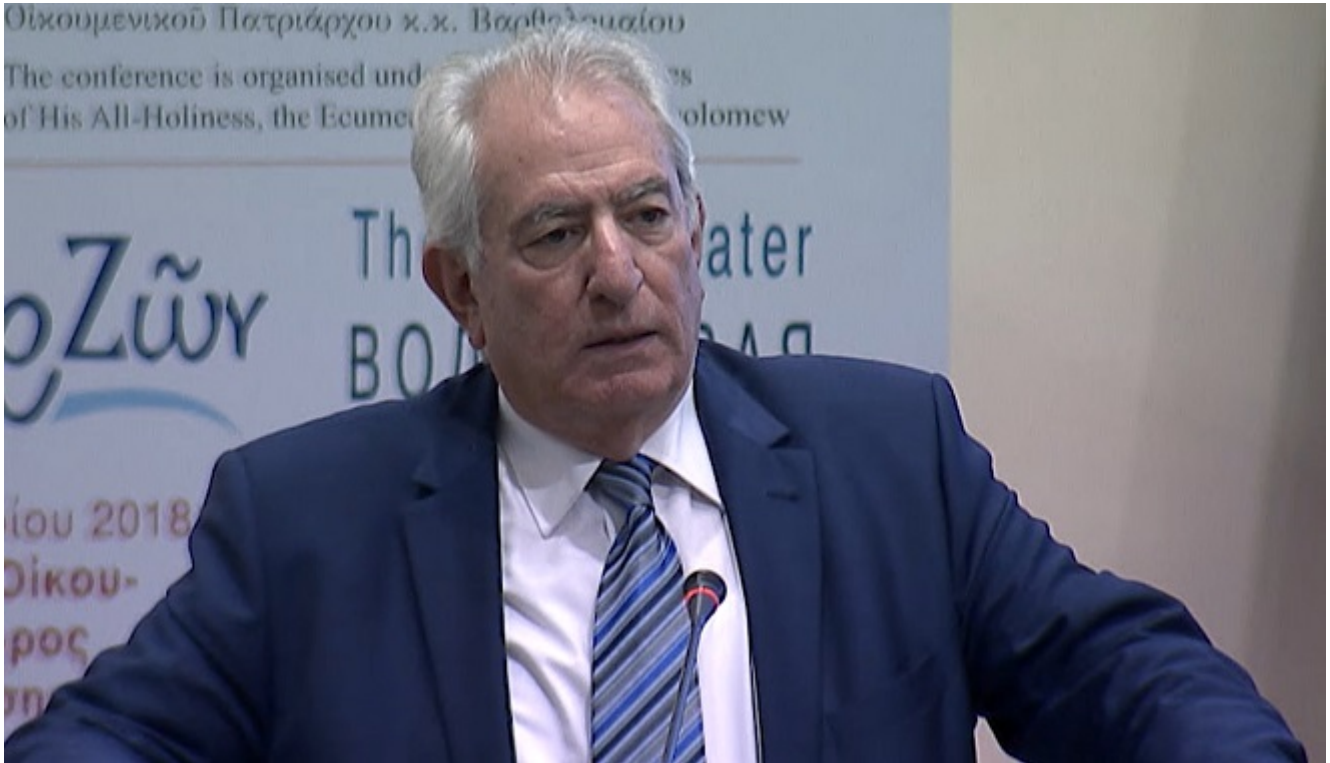

21 Ιανουαρίου 2020

Οι Θεολογικές Σπουδές στην Κύπρο

Ορθοδοξία / Θρησκευτική Εκπαίδευση

Χρήστος Οικονόμου, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Η παρουσία των Θεολογικών Σπουδών στην Κύπρο γίνεται ιδιαίτερα αισθητή τα τελευταία χρόνια στο νησί μας. Το εγχείρημα συνδέεται με την παρουσία του Καθηγητή και Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και τέως Προέδρου και Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κ. Χρήστου Κ. Οικονόμου. Σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο» και στον Χριστάκη Ευθυμίου δίνει το στίγμα της όλης προσπάθειας, αποτυπώνοντας αλήθειες, όπως αυτές αυθεντικά εκπηγάζουν μέσα από τα ίδια τα γεγονότα.

-Κύριε Οικονόμου, η Κύπρος δεν αξιώθηκε να ιδρύσει κα-τά το παρελθόν Θεολογικές Σχολές και να αναπτυχθούν οι Θεολογικές Σπουδές στο νησί; Το επιχειρήσατε όμως κατά τα τελευταία χρόνια.

- Η φιλοσοφία του Εθνάρ-χη Μακαρίου του Γ και του λόγιου Αρχιεπισκόπου Χρυ-σοστόμου του Α', δύο μεγά-λες ιστορικές προσωπικότητες που συνδύαζαν την άριστη θεολογική παιδεία με την εξαιρετη γνώση των κλασικών γραμμάτων, στηρίζο-νταν στη βασική αρχή ότι όλοι οι Κύπριοι, οι οποίοι ήθελαν να σπουδάσουν Θεολογία, θα μπορούσαν να φοιτούν στις ιστορικές Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονί-κης για να αναβαπτίζονται στα νάματα της μητρός πατρίδας και στη μεγάλη θεολογική παιδεία που αναπτύχθηκε στην πρωτεύουσα και συμπρωτεύουσα της Ελλάδος. Με αυτόν τον τρόπο η Κύπρος δεν θα αποκοπτόταν από τον εθνικό κορμό. Η θεολογική παιδεία θα συνδυαζόταν και με την κλασική παιδεία που αποτελεί μέρος της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων. Αυτή τη φιλοσοφία ακολούθησαν και οι δύο κορυφαίοι Αρχιεπίσκοποι.

-Ποιες συγκεκριμένες καταστάσεις λειτούργησαν ως καταλύτης για την ει-σαγωγή των θεολογικών σπουδών στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία;

- Στα μετέπειτα χρόνια οι Θεολογικές Σπουδές κατέστησαν απαραίτητες στην Κύ-προ, ιδιαίτερα τον 21ο αιώνα, καθώς τόσο η Εκκλησία όσο και η Παιδεία τις είχαν ανά-γκη. Παρουσιάστηκαν κρίσεις εκκλησιαστικές στην Κύπρο, πρωτόγνωρες στην Οικουμενική Ορθοδοξία, με συγκρούσεις ιεραρχών, κλη-ρικών,

θεολόγων και λαού που οδήγησαν σε ακραίες καταστάσεις και σε γεγονότα με πολύ τραυματικές εμπειρίες. Αυτά τα γεγονότα με προβλημάτισαν ιδιαίτερα και δεν άφησαν περιθώρια να σκεφτώ ότι μετά από μία μακρά ακαδημαϊκή σταδιοδρομία ως Καθηγητής, ως Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ορθόδοξων Θεολογικών Σχολών και ως μέλος του Παγκοσμίου Διοικητικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Βιβλικών Εταιρειών, όφειλα να ιδρύσω και να οργανώσω τις Θεολογικές Σπουδές, με εκλεκτούς συνεργάτες στην ιδιαίτερη μου πατρίδα την Κύπρο, πάντοτε με την ηθική στήριξη και συμπαράσταση του εκλεκτού και αγαπητού φίλου Μητροπολίτη Κύκκου κ. Νικηφόρου.

Γ' αυτό το 2011 εισήγαγα τις Θεολογικές Σπουδές στην Κύπρο με εκλεκτούς συναδέλφους και σε συνεργασία με την ιεραρχία της Εκκλησίας της Κύπρου.

- Ποια ήταν η πορεία που ακολούθησε το Τμήμα Θεολογίας από την ίδρυσή του;

- Πραγματικά από την 1η Μαΐου 2015, μετά από πρόσκληση του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, εισαγάγαμε τις Θεολογικές Σπουδές στην πρωτεύουσα, υπό την αιγίδα του φιλόμουσου και λόγιου Ιεράρχη, του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου και υπό την προεδρία μου. Διανύουμε φέτος το πέμπτο έτος λειτουργίας του Τμήματος που περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό Μεταπτυχιακών φοιτητών πέραν των διακοσίων (200) και υποψηφίων Διδασκόντων πέραν των σαράντα (40). Επιθυμώ να τονίσω ιδιαίτερα ότι το Διδακτορικό μας Πρόγραμμα ήταν το πρώτο που αξιολογήθηκε και πιστοποιήθηκε από τον ανεξάρτητο φορέα αξιολόγησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ) της Κύπρου. Επίσης, το Μεταπτυχιακό και Εξ Αποστάσεως Μεταπτυχιακό μας Πρόγραμμα είναι εγκεκριμένο και αναγνωρισμένο τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα και στις ευρωπαϊκές χώρες. Σημειώνω ότι το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα μας παρακολουθεί σημαντικός αριθμός Πτυχιούχων άλλων ειδικοτήτων, εκτός από τη Θεολογία, γεγονός που συμβάλλει τα μέγιστα στη διεπιστημονικότητα και στην εν γένει πρόοδο της θεολογικής επιστήμης. Τα Γραφεία του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας στεγάζονται στο Μετόχιον της Ιεράς Μονής Κύκκου και παραχωρούνται από τον Πανιερώτατο για τη στέγαση των Καθηγητών και της Γραμματείας του Τμήματός μας. Όλοι οι Καθηγητές είναι διακεκριμένοι, προέρχονται από τις δύο ιστορικές Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Παράλληλα οργανώσαμε τέσσερα Κέντρα Μάθησης που στεγάζονται σε χώρους που παραχώρησαν οι Ιερές Μητροπόλεις Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, Κηφισίας Αθηνών, Κορίνθου Πελοποννήσου και Ηρακλείου Κρήτης.

Σημειώνουμε ότι εκτός από την Κύπρο και την Ελλάδα έχουμε φοιτητές και από τη Ρωσία, την Ασία και την Αφρική. Ανάμεσα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος υπάρχει σημαντικός αριθμός Αρχιερέων, πολιτικών και πολιτειακών παραγόντων, αστυνομικών και στρατιωτικών Αρχών της Κύπρου και της Ελλάδας.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά πρωτίστως τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο για την αμέριστη συμπαράστασή του στο Τμήμα Θεολογίας, το οποίο έχει θέσει εξ αρχής υπό την υψηλή επιστασία του και την προσφορά πέντε (5) υποτροφιών κάθε ακαδημαϊκό έτος, τον Μητροπολίτη Λεμεσού κ. Αθανάσιο για τη συνεργασία του με το Τμήμα και τον Άγιο Καθηγούμενο της Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου κ. Εφραίμ για τη συνεργασία του με το Τμήμα και την προσφορά επίσης πέντε (5) υποτροφιών σε Μοναχούς και Μοναχές της Κύπρου. Ευχαριστίες οφείλουμε στους Μητροπολίτες Λαγκαδά κ. Ιωάννη, Κηφισίας κ. Κύριλλο, Κορίνθου κ. Διονύσιο και τον Επίσκοπο Κεγχρεών κ. Αγάπιο, καθώς επίσης και στον Αρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Ειρηναίο και στο Συμβούλιο του ναού του Αγίου Τίτου του Ηρακλείου Κρήτης. Όλως ιδιαίτέρως ευχαριστίες απευθύνω στον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Λευκωσίας Καθηγητή κ. Φίλιππο Πουγιούτα, καθώς από την ίδρυση και οργάνωση του Τμήματος Θεολογίας η συμπαράστασή του ήταν αμέριστη και αδιάλειπτη, επίσης στον Εκτελεστικό Διευθυντή κ. Αντώνη Πολεμίτη, στον Ανώτερο Αντιπρύτανη Ανδρέα Πολεμίτη, στους Αντιπρυτάνεις Κωνσταντίνο Φελλά και Edna Yamasaki-Πατρικίου και τον Κοσμήτορα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, όπου ανήκει και το Τμήμα Θεολογίας, Χρήστο Παναγίδη.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

- Ποιος βλέπετε ότι μπορεί να είναι ο ρόλος της Θεολογίας ειδικότερα στον χώρο της Κύπρου;

Ο ρόλος της Θεολογίας είναι πρωταρχικός για την επιβίωση του τόπου μας, της υγιούς παιδείας των νέων, με μια Εκκλησία που πέραν από τις λογιστικές και οικονομικές δραστηριότητες, προβάλλει τον προφητικό, σωτηριολογικό, χριστολογικό, αγιοπνευματικό και εσχατολογικό λόγο του Ευαγγελίου, ως μέσο υπέρβασης της φθοράς και του θανάτου. Το αισιόδοξο μήνυμα της αναστάσεως οφείλει η Θεολογία να προβάλλει στους πρόσφυγες, τους εγκλωβισμένους, τις οικογένειες των αγνοουμένων και όλους τους κατοίκους του νησιού και τη δικαιοσύνη ως κριτήριο λύσεως του κυπριακού προβλήματος, προς κάθε κατεύθυνση.

Η ερευνητική ελευθερία βασικό συστατικό στοιχείο

- Διαπιστώνουμε ότι έχει από την αρχή συσφιχθεί μια δυνατή σχέση με την Ιεραρχία και γενικά με τη Διοικούσα Εκκλησία. Παρεμπιπτόντως, πώς σκιαγραφείτε τη σχέση της θεολογικής επιστήμης με την Εκκλησία στη βαθύτερή της έννοια; Ακόμα και τη θέση της Εκκλησίας στον ευρύτερο επιστημονικό χώρο;

- Βασική θεολογική άποψή μου είναι ότι Θεολογία εκτός Εκκλησίας δεν υπάρχει, όπως και Εκκλησία χωρίς Θεολογία δεν νοείται. Ωστόσο είναι βασική αρχή ότι η Ακαδημαϊκή Θεολογία, πιστή στην Ορθόδοξη παράδοση, οφείλει να διατηρεί την ερευνητική της ελευθερία, τον προγραμματικό σχεδιασμό της, τη βιβλική και πατερική υποδομή της και τους διορθόδοξους, διαχριστιανικούς και διαθρησκειακούς διαλόγους, προκειμένου να προωθείται η ενότητα και να ενισχύεται η συμβολή των θρησκειών στον πολιτισμό των λαών και την ειρηνική συνύπαρξή τους.

Εκτός από τη συμβολή της Θεολογίας στην Εκκλησία και την παιδεία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, επισημαίνεται και η προσφορά της στο πλαίσιο των διεκκλησιαστικών σχέσεων και του πολιτισμού. Πέραν από τον σαφώς επιστημονικό χαρακτήρα της Θεολογίας σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, τονίζεται η ουσιαστική προσφορά της στη διαμόρφωση του ήθους και της προσωπικότητας των νέων ανθρώπων. Σε παγκόσμια κλίμακα η Θεολογία

προβάλλεται στα Πανεπιστήμια ως η επιστήμη των επιστημών και αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της εκπαιδευτικής δομής τους. Οι Θεολογικές Σχολές σε όλα τα Πανεπιστήμια του κόσμου προβάλλονται πρώτες στη σειρά της ιεραρχίας τους. Συνεπώς θεωρώ ιδιαίτερη τιμή μου που με άξιους Ακαδημαϊκούς δασκάλους, έμπειρους και έγκριτους Καθηγητές μπορέσαμε να εισαγάγουμε τις Θεολογικές Σπουδές στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου από το 2011.

Πηγή: Κυπριακή Εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος», Κυριακή 19 Ιανουαρίου 2020, σελ. 35.

<http://bit.ly/37cGHLb>